

Klasik Gitar Eğitiminde Kullanılan Türk Halk Müziği Düzenlemelerinin Öğretim Elemanı Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi¹

*Investigation of Turkish Folk Music Arrangements Used in Classical Guitar Education
According to The Opinions of Instructors*

Murat BOZYİĞİT

Lecturer, Hitit University, Faculty of Fine
Arts and Architecture,
Öğretim Görevlisi, Hitit Üniversitesi,
Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi,
Çorum, Türkiye
bozyigitmurat@gmail.com
ORCID 0000-0003-3512-4284

Abdullah Semih BİREL

Assit. Professor, Zonguldak Bülent Ecevit
University, State Conservatory,
Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit
Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı,
Zonguldak, Türkiye
a.semihbirel@gmail.com
ORCID 0000-0002-4411-7214

Article Information/Makale Bilgisi

Cite as/Atıf: Bozyiğit, M. and Birel, A. S. (2023). Investigation of Turkish Folk Music arrangements used in classical guitar education according to the opinions of instructors. *Van Yüzüncü Yıl University the Journal of Social Sciences Institute*, 59, 56 – 79.

Bozyiğit, M. ve Birel, A. S. (2023). Klasik gitar eğitiminde kullanılan Türk Halk Müziği düzenlemelerinin öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 59, 56 – 79.

Article Types / Makale Türü: Research Article/Araştırma Makalesi

Received/Geliş Tarihi: 24 January/24 Ocak 2023

Accepted/Kabul Tarihi: 05 February/05 Şubat 2023

Published/Yayın Tarihi: 31 March/31 Mart 2023

Pub Date Season/Yayın Sezonu: March/Mart

Issue/Sayı: 59 **Pages/Sayfa:** 56 - 79

Plagiarism/İntihal: This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software./ Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.

¹ This article is extracted from my doctorate dissertation entitled "Usage The Status of Turkish Folk Music Arrangements İn Classical Guitar Education", supervised by Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Semih BİREL (Master Thesis, Van Yüzüncü Yıl University, Van/Türkiye, 2019).

Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Semih BİREL danışmanlığında 2019 tarihinde tamamladığımız "Klasik Gitar Eğitiminde Türk Halk Müziği Düzenlemelerinin Kullanım Durumu" başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır.

Ethical Statement/Etik Beyan: It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited/ Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur (Murat BOZYİĞİT- Abdullah Semih BİREL).

Grant Support/Finansman: The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı ve Lisans/Copyright & License: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları **CC BY-NC 4.0** lisansı altında yayımlanmaktadır./ Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the **CC BY-NC 4.0**.

Klasik Gitar Eğitiminde Kullanılan Türk Halk Müziği Düzenlemelerinin Öğretim Elemanı Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi

Öz

Bu çalışmada, klasik gitar için yazılmış Türk Halk Müziği düzenlemelerinin, Türkiye'deki eğitim fakültelerine bağlı müzik eğitimi anabilim dallarındaki kullanım durumu saptanmaya çalışılmıştır. Bu araştırma betimsel bir çalışma olup, genel tarama modelindedir. Aynı zamanda durum saptamaya yönelik amaç doğrultusunda tür olarak "keşfedici" bir araştırmadır. Araştırma kapsamında klasik gitar öğretim elemanlarına uygulanan ankette; klasik gitar için yazılmış olan Türk Halk Müziği düzenlemelerinin tanınma durumu, müfredat içerisinde kullanılma durumu ve ders içeriğinde kullanılan bu düzenlemelerin hangi kriterler ya da beğeniler üzerine seçildiği, bu düzenlemelerin hangilerinin öğretim elemanının kendisi tarafından çalışıldığı / seslendirildiği ve öğrencilere çalıştırıldığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda, klasik gitar için yazılmış toplam 213 Türk Halk Müziği düzenlemesinin birçoğunun öğretim elemanları tarafından tanınmadığı, öğretim elemanlarının yarısından fazlası tarafından bilinen en yaygın türkü düzenlemelerinin toplam 40 adet olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna göre ders içerisinde en yaygın kullanılan ve herkes tarafından bilinen tek düzenlemenin Ricardo Monayo'ya ait olan Kara Toprak adlı türkü olduğu görülmüştür. Türkü düzenlemelerinin seçiminde en çok müzikal beğeniye önem verildiği saptanmıştır. Öğretim elemanlarının gerek kendi repertuar çalışmaları için gerekse gitar derslerinde öğrencilerine çalıştırmak üzere çoğunlukla aynı klasik türkü düzenlemelerini tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Klasik gitar, Türk Halk Müziği, türkü düzenleme

Investigation of Turkish Folk Music arrangements used in classical guitar education according to the opinions of instructors

Abstract

In this study, we aimed to evaluate the use of Turkish Folk Music arrangements composed for classical guitar in the music education departments affiliated with the education faculties in Turkey, their contribution to classical guitar education. This research is a descriptive study with a general survey model. At the same time, it is an "exploratory" research in line with the purpose of determining the situation. In the survey applied to classical guitar instructors within the scope of the research; The recognition status of Turkish Folk Music arrangements written for classical guitar, their use in the repertoire and on which criteria or these appreciation of musical arrangements used during the lecture content were selected, and which of these arrangements were played / performed by the instructor himself and taught to students were attempted to detect. As a result of the study, it was concluded that most of the 213 Turkish Folk Music arrangements written for classical guitar are not recognized by the instructors, the most common folk song which are 40 pieces, these arrangements are known by more than half of the instructors. According to the results of the research, the only classical guitar folk song arrangement that is widely used in the course and known by everyone is the folk song arrangement called Kara Toprak, which belongs to Ricardo Monayo. It has been determined that the most importance is given to musical appreciation in the selection of folk song arrangements. Also it has been concluded that the instructors mostly prefer the same classical folk song arrangements both for their own repertoire work and to teach their students in guitar lessons.

Keywords:

Classical guitar, Turkish Folk Music, folk song arrangements

Giriş

Gitarın çok sesliliğe uygun yapısı, kolay edinilebilir ve taşınabilir olması ve popülerliği bakımından müzik eğitiminde kullanılmaya çok uygun olduğu birçok kaynakta ifade edilmektedir. Pek çok eğitimcinin de belirttiği üzere eğitimin çevreden evrene ilkesi, müzik eğitimi için düşünüldüğünde; müzik öğretmeni adaylarına eğitim-öğretim sürecinde verilen çalgı eğitim repertuarının, halk ezgilerimizi de içermesi yararlı olabilir.

Toplumların doğal olarak en yatkın oldukları müzik; yüzlerce-binlerce yıllık yaşamını, duygu ve düşünce dünyasını yansıtan kendi halk müziğidir. Ulusal müzik kültürünün korunması ve geliştirilmesi bakımından müzik eğitiminde kullanılması gereken en etkili temel malzemenin de o milletin kendi müziği olduğu söylenebilir.

Yabancı ülkelerin okul müzik kitaplarını karıştıracak olursak, onlarda halk şarkılarına bolca yer verilmiş olduğunu görürüz. Örneğin İngiliz okul kitaplarında ‘Folk songs, Song of the British Island, Song of Britain, National songs, Folk and national songs...’, Fransız okul kitaplarında ‘Chanson populaire, Melodie populaire, Rondo populaire, Vielle chanson, Air de vielle chanson, Air ancien, Vielle melodie, Vielle chanson Francaise...’ gibi, hep halk ezgisi, geleneksel ezgi anlamlarına gelen terimlere rastlanmaktadır. Okul müzik eğitiminde öteki ezgiler arasında halk ezgilerine bu derece önem verilmesi, ulusal ve eğitsel nedenlerden ileri gelmektedir. Çocukların kendi halk melodilerine gösterdikleri ilgi ve sevgi, elbette yabancı ezgilere olan ilgiden daha güçlü ve doğaldır. Halk ezgisi böylece okulda aynı zamanda ulusal eğitimin de önemli bir faktörü olmuştur (Yönetken, 1950; akt. Yöndem, 1998, s. 15).

Kodallı’ya (1988) göre Orta-Asya’dan birlikte getirdiğimiz müziğimizle, binlerce yıllık Anadolu uygarlıklarından miras kalan müziğin birleşmesinden oluşan, geleneksel ve gerçek anlamda ulusal müziğimiz, halk müziğimizdir. Diğer geleneksel müzik türlerimiz gibi tekdüze değildir. Konu olarak bünyesinde, doğa sevgisi, aşk, oyun, yas, ağıt, övgü, kahramanlık, halk felsefesi, ahlak değerleri, dinsel duygular gibi birçok değişik öğeleri taşır, yaşam doludur (Yöndem, 1998, s. 13-14).

1935 yılında, ülkemizde müzik kurumlarının yapılandırılmasında tecrübesinden faydalanmak üzere ülkemize davet edilen ünlü Alman besteci Paul Hindemith, ülkemizde müzik eğitiminin durumu hakkında hazırladığı raporun bir bölümünde şöyle demektedir:

Okullardaki müzik eğitiminin bugünkü durumu kötüdür... Ankara’da çeşitli okulların müzik derslerinde Avrupa halk ezgileri dinledim. Bununla birlikte kırılıp uyarlanmış opera aryları, operet parçaları ve 9. senfoniden başkamalar konusunun ilkel biçimde iki seslendirilmesini

del, Yabancı ürünlerin böylesine aktarılmasını uygun bulmuyorum. Öğrenciler ezgilerin ister-istemez yalnızca tınlayışını ve biçimsel akışını öğreniyorlar. Oysa bir halk ezgisinin değeri yalnızca bıraktığı müzik izleniminde değil, söyleyende budunsal, bölgesel ve zamansal ilişkilerle uyandırılan duygulardadır. Bunlar buranın öğrencilerine yabancı halk ezgileriyle verilemez. Dolayısıyla okul eğitiminde kullanılacak şarkılar eski ve güçlü Türk Halk Müziğinin şahane dağarından seçilmelidir... (Hindemith, çeviren: Oransay, 1983; akt. Yalçın, 2004, s. 16).

Hindemith'in, Yönetken'in ve Kodallı'nın yukarıda verilmiş sözleri de halk müziğinin müzik eğitimindeki gerekliliğini desteklemektedir. Bununla birlikte, genel müzik eğitiminde benimsenen, ulusal malzemedен yararlanma gerekliliği çalgı eğitimi için de yadsınamaz bir gerçektir. Fakat diğer batı çalgılarında da olduğu gibi, gitar literatürünün çoğu, batı müziği kaynaklı olduğundan, ülkemizde gitar eğitiminde öncelikle batı müziğine dayalı kaynaklar kullanılmaktadır. Gitarın Avrupa'daki geçmişi düşünüldüğünde bu durumun çok doğal olduğu ortadadır. Bununla birlikte 70'li yıllardan beri ülkemizde de gitar için Türk Halk Müziği kaynaklı pek çok düzenleme ve eser yazılmıştır. Özellikle son yıllarda, Türk Halk Müziği ile gitar birlikteliği ve bu malzemenin gitar eğitiminde kullanımı konusunda pek çok sanatsal ve akademik çalışma yapılmış; Türk Halk Müziği kaynaklı gitar dağarcığında önemli miktarda sayısal artış olmuştur. Türk Halk Müziği kaynaklı eserlerin ve düzenlemelerin, müzik eğitimi anabilim dallarında ne derece kullanıldığına ise tam ve güncel olarak bilinmediği düşünülmektedir. Bu sebeple çalışma başlığı doğrultusunda araştırma yapılması planlanmıştır.

1. Klasik Gitar için Türk Müziği Çalışmaları

19. ve 20. yüzyılda çok sesli müzikteki halk müziği etkisinin klasik gitar müziği için de geçerli olduğu söylenebilir. Francisco Tarrega, Regino Sainz de la Maza, Joaquin Rodrigo, Federico Moreno Torroba, Joaquin Turina, Heitor Villa Lobos, Manuel Ponce, Leo Brouwer, Antonio Lauro, Vicente Sojo, Agustin Barrios Mangore, Jorge Morel, Yukihiko Yocoh, Miroslav Tadic, Dusan Bogdanovic, Carlo Domeniconi, Ricardo Moyano gibi besteci ve gitar sanatçıların halk müziği etkisinde yazılmış eser ve düzenlemeleri klasik gitar repertuarında önemli bir yere sahiptir. Bunların bazıları kendi ülkelerinin müzik kültürünü yansıtırken; Domeniconi gibi kimi sanatçılar eserlerinde farklı kültürlerin müzikal etkilerine de yer vermiştir. Bunlardan başka Albeniz, Falla ve Granados'un, İspanyol flamenko müziğinden etkiler taşıyan, gitar için yazılmamış fakat sonradan gitara uyarlanmış eserleri büyük beğeni toplamış ve "Asturias" gibi kimi eserler dünyada artık daha çok gitardaki yorumuyla bilinmişlerdir.

Ülkemizde gitar için ilk halk müziği düzenlemeleri, Ziya Aydıntan tarafından yapılmış ve yine kendisine ait olan gitar metodunda yer almıştır. 1979 yılında, önemli gitar sanatçısı ve eğitimcilerimizden Bekir Küçükay tarafından yapılmış olan "Aman Avcı" ve "Yemen Türküsü" düzenlemeleri de o dönem yapılan ilk önemli düzenlemelerdendir (Sala, 2016, s. 23-24).

Mimar Sinan Üniversitesi'nde Türkiye'nin ilk gitar bölümünü açan, tanınmış gitarist ve besteci Carlo Domeniconi'nin Türk Halk Müziği etkisiyle yazdığı "Variations on an Anatolian Folk Song" (1982) ve "Koyunbaba" (1985) isimli eserlerini, çeşitli ülkelerden pek çok gitar sanatçısı seslendirmiştir. "Variations on an Anatolian Folk Song", Aşık Veysel'in "Uzun ince bir yoldayım" eseri üzerine yazılmış çeşitlemelerdir. Sanatçının 1987'de yayımlanan "20 Türkische Volkslieder" isimli çalışması ise klasik gitar için yazılmış yirmi türkü düzenlemesinden oluşmaktadır.

1983 yılında İstanbul Flarmoni Derneği ve Uluslararası Lions Yönetim Çevresi Federasyonunca düzenlenen 'Ulusal Gitar Müziği Beste Yarışması'nda birinciliği 'Uzun Hava ve Kırık Hava' isimli eserleriyle Sarper Özhan, 'Dört Küçük Parça' ve 'Oyun' isimli eserleriyle ikinciliği ve üçüncülüğü Mutlu Torun kazanmıştır. Ayrıca yine Mutlu Torun'un 'Saz Semaisi' ve 'İzmir Zeybeği' isimli eserleri de mansiyon almıştır (Elmas, 1986, s. 62).

Bahsi geçen bu yarışma o dönemde ülkemizde gitar besteciliğini destekleyen önemli bir organizasyon olmuştur.

Güzel (1994), bu alanda yapılmış ilk akademik çalışmasında, Türk Müziği'ne yönelik bir repertuarın ülkemiz gitar eğitimi kapsamında eksikliğini hissederek, Türk Müziği'nin gitara uygulanabilirliğine ilişkin çeşitli tekniklere yönelik etüt ve alıştırmaya örneklerine yer vermiştir. Piyanodan gitara uyarladığı örnek eserler ile ulusal repertuarın gelişmesine katkı sağlamış ve bestecilerimizin özgün gitar eserleri yazmalarını teşvik etmeye çalışmıştır. Ayrıca tüm bunları gitar eğitimi açısından değerlendirerek besteci ve gitaristlerin görüşlerini de almış ve araştırması neticesinde elde ettiği bulgularla Türk Müziği ezgi ve dizilerinin gitara uygulanabileceği sonucuna varmıştır.

Türkiye'de klasik gitar müziğine ve eğitimine çok önemli katkılarda bulunmuş olan gitar sanatçısı Ahmet Kanneçi; Alirio Diaz ve Jorge Cardoso'nun da etkileriyle; ülkemiz bestecilerinden Ertuğrul Bayraktar, Ertuğ Korkmaz, Turgay Erdener ve İstemihan Taviloğlu'nun gitar için türkü düzenlemeleri yapmasında etkili olmuştur. Daha sonra kendisi bu eserleri yurtiçinde ve yurtdışında icra etmiş, "Anatolian Pieces" (1996) isimli albümünde yer vermiş ve edisyonlarını yapmıştır (Erhan, 2006, s. 30, 58). Bu edisyonlar Sevda Cenap And Vakfı tarafından dört ayrı kitap olarak yayımlanmıştır.

Uzun zamandır ülkemizde yaşamış olan Arjantinli gitar sanatçısı Ricardo Moyano da türkü düzenlemeleri yapmış tanınmış isimlerdendir. Sanatçının Marines (1997) albümünde yer alan "Yemen Türküsü" ve "Kara Toprak" düzenlemeleri en çok bilinenleridir. Bunlardan başka "Efem", "Üsküdar" (Katibim) ve "Batum" düzenlemelerine de albümlerinde yer vermiştir.

Yöndem (1998), Türkiye'deki mesleki müzik yüksek öğretim kurumlarında klasik gitara uyarlanmış türkü kaynaklı eğitim müziklerinin öğretiminde ve seslendiriminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri isimli doktora tezinde; gitar öğretmenlerinden,

gitar öğrencilerinden ve gitar eğitim müziklerinden birer örneklem grubu oluşturmuş ve durum tespiti amacıyla 20 gitar eğitimcisine anket, 36 gitar öğrencisine performans testi uygulamış ve gitara uyarlanmış Türk Halk Müziği kaynaklı 91 eğitim müziğinin analizini yapmıştır. Elde ettiği bulgularla bu müziklerin öğretiminde ve seslendirilmesinde ortaya çıkan sorunlara çözüm önerileri getirmiştir.

Ülkemizin geleneksel müzik kaynakları çok zengindir. Eserin oluşum sürecinde her biri için uygun olduğu düşünülen bir saz vardır. Geleneksel müziklerimizden hiçbiri gitar için ya da gitar ile bestelenmemiştir. Buna rağmen incelendiğinde, bu geniş eser zenginliği içerisinde birçoğunun gitar ile icrasının mümkün olduğu görülebilir. Bu durumda çağların süzgecinden geçen geleneksel müziklerimiz, tümüyle olmasa da gitar repertuarı için zengin kaynak oluşturabilir (Kanneci, 2001, s. 37).

Daşer (2007), klasik gitar eğitiminde makamsal Türk halk ezgilerinin kullanımı adlı yüksek lisans tezinde ülkemizdeki üniversitelerin eğitim fakültelerinde gitar eğitiminde Türk halk ezgilerinin kullanım durumunu, gitar öğretim elemanlarının bu konudaki görüş ve tutumlarını araştırmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından 12 türkü düzenlemesi yapılmış ve çalışmaya eklenmiştir.

Ülkemizde gitar için, bu zengin halk müziği kaynağından beslenen pek çok düzenleme ve eser yazılmıştır. Türk Halk Müziğini gitar için düzenlemiş sanatçılar arasında Bekir Küçükay, Carlo Domeniconi, Ricardo Moyano, Ertuğrul Bayraktar, Ertuğ Korkmaz, Turgay Erdener, İstemihan Taviloğlu, Ahmet Kanneci, Cem Duruöz, Hasan Cihat Örtter, Mutlu Torun, Melih Güzel, Çağdaş Üstüntaş, Serkan Yılmaz, Mehmet Özkanoglu, Safa Yeprem, Okay Özdağ Kevin Seddiki ve Tolgahan Çoğulu ilk akla gelen isimlerdir.

Tolgahan Çoğulu, tasarladığı mikrotonal gitarla, türkülerin gitar için düzenlenmesi ve icrasına başka bir boyut kazandırmıştır. 2008’de tasarladığı ve 2009’da Ekrem Özkarpat tarafından yapılmış olan “Ayarlanabilir Mikrotonal Gitar” ile çeşitli ülkelerde yapılan pek çok festivalde ve üniversitede seminer ve konserler vermiştir. Mikrotonal gitarda, klavyede bulunan kanallar sayesinde bütün perdeler hareket ettirilebilmektedir ve klavyeye istenildiği kadar perde eklenip çıkarılabilir. Çoğulu bu gitarla makamsal müzikleri, çağdaş mikrotonal müzikleri ve eşit tampereman sistem dışındaki akort sistemlerini çalabilmeyi amaçlamıştır. ‘Bağlama Tekniklerinin Klasik Gitar İcrasına Uyarlanması’ isimli doktora tezi, 2011 yılında Almanya’da VDM Publishing tarafından yayımlanmıştır. Çoğulu, ayrıca her yıl düzenlediği, geleneksel müzik düzenlemelerinin yer aldığı uluslararası mikrotonal gitar yarışmasıyla yeni düzenlemeler yapılmasını da teşvik etmektedir.

Uludağ (2012), gitar eğitiminde Türk müziği içerikli akor ve kadans kurulumlarına yönelik farklı akortlarda konumlandırmalar ve etkililik düzeyleri isimli doktora tezinde; Türk müziği içerikli akor ve kadans kurgularının, klasik ve farklı akort sistemleri ile çalışımının gitar çalma becerilerinin geliştirilmesindeki etkisini araştırmıştır.

Özdek (2013), gitar eğitiminde makamsal nitelikli eserlerin seslendirilmesine yönelik hazırlanan alıştırmaların performans etkisi isimli doktora tezinde; mevcut durumun betimlenmesi amacıyla eğitim fakültelerinde ve güzel sanatlar fakültelerinde görev yapan gitar öğretim elemanlarına 10 soruluk bir görüşme formu uygulamış ve sonuçlarını değerlendirmiştir. Araştırmanın deney safhasında Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü gitar öğrencilerine, makamsal nitelikli eserlerin seslendirilmesine yönelik alıştırmalar verilmiş ve bu alıştırmaların etkileri sınanmıştır. Araştırma sonucunda, gitar eğitiminde kullanılan makamsal karakterdeki eserlerin makamsal yapısına dönük hazırlayıcı çalışmaların yetersiz olduğu anlaşılmış; deney aşamasında öğrencilere uygulanan alıştırmalarınsa olumlu etkileri olduğu görülmüştür.

Aykar (2014), Suzuki yönteminin Türk halk ezgileri kullanılarak başlangıç gitar eğitimine uygulanabilirliği isimli yüksek lisans tezinde Suzuki yöntemi temel alınarak Türk halk ezgilerinden oluşturulmuş repertuar, 5-12 yaş arası 6 gitar öğrencisine 16 haftalık bir süreçte uygulanmış; elde edilen bulgularda tüm hedef davranışlara ulaşıldığı görülmüştür.

Tabak (2016), klasik gitar öğretiminin makamsal içerikli etüt ve eserlerle uygulanabilirliği isimli doktora tezinde; gitar öğretiminin makamsal eser ve etütlerle mümkün olup olmadığını araştırmıştır. Araştırmada Hüseyini, Hicaz, Kürdi, Nihavent ve Rast makamlarında yazılmış olan birer etüt ve eser, müzik öğretmenliği programında okuyan 7 gitar öğrencisine, 11 haftalık bir süreç içerisinde, teorik derslerle birlikte uygulanmış ve hem teorik hem de performans bakımından olumlu sonuçlara ulaşılmıştır.

2017 yılında yapılmış bir başka çalışma ise Okay Özdağ'ın Türkiye'nin 81 ilinden o yöreye ait bir halk ezgisinin klasik gitara çoksesli olarak düzenlenmesi isimli sanatta yeterlilik tez çalışmasıdır. Tezin isminden de anlaşılabilceği gibi Özdağ, 81 türküyü klasik gitar için çok sesli olarak düzenlemiştir. Notaları henüz yayımlanmamış olmakla birlikte bu düzenlemelerin, Türk Halk Müziği kaynaklı gitar eğitim literatürüne de önemli katkısı olacağı düşünülmektedir.

Han tarafından 2019 yılında yapılan Türk Halk Müziği ezgilerinin caz armonisi ve stilleri bağlamında klasik gitarda kullanılabilmesine yönelik bir model önerisi başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında, klasik gitar eğitimi veren 3 öğretim elemanının görüşü ile belirlenen Türk Halk Müziği eserleri, yine caz armonisi ve düzenleme bilgisine sahip 3 öğretim üyesinin görüşü doğrultusunda düzenlenmiştir. Araştırma sonucunda, 3 Türk Halk Müziği düzenlemesine ait klasik gitar çalımında alışılmadık bir armonik yapı ve stil olarak farklı icrayı ortaya çıkaran repertuar modeli oluşturulmuştur.

Pala (2020) tarafından yapılan, klasik gitar için 6 makamsal ezginin model bir çok seslendirme çalışması başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında, iki türlü çok seslendirme sistemi ile oluşturulan 6 makamsal ezgiye ilişkin olarak tasarlanan model bir çok seslendirme çalışması ile klasik gitar repertuarına icrasının da yapılabileceği bir kaynak kazandırmak amaçlanmıştır.

Kasap (2021) tarafından mikro tonal sisteme sahip klasik gitarda makamsal müziğe ilişkin çok seslendirme yaklaşımlarını ortaya çıkarmak amacıyla hazırlanan mikrotonal gitarda makamsal müziğin çok seslendirilmesine ilişkin yaklaşımlar başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında, 2016 yılı itibariyle düzenlenmekte olan “Uluslararası Mikro tonal Gitar Yarışması” için eser uyarlamalarından seçilen düzenlemeler incelenmiş olup, bu doğrultuda elde edilen veriler kapsamında mikro tonal gitarda bilinen çok seslendirme yöntemlerinin kullanıldığı, ayrıca mikro tonal aralıkların çok seslendirme yaklaşımlarında önemli olduğu tespit edilmiştir.

2. Türk Halk Müziği Düzenlemelerinin Gitar Eğitiminde Kullanımı

Türkiye’de klasik gitarın mesleki müzik eğitimine girmesi ile geleneksel anlayışla beraber geleneksel eserler ve düzenlemeler de ivme kazanmıştır. Bununla birlikte, makamsal içerikli eserlerin ya da düzenlemelerin klasik gitar eğitiminde ne derece kullanıldığı belirsizliğini korumaktadır (Tabak, 2016, s. 34).

Yükseköğretim kurumlarındaki nispeten bireysel olarak kabul edilebilecek yaklaşımlar dışında ülkemizde lisans düzeyinde gitar eğitimi veren kurumlarda yerli eserlerin kullanıldığından bahsetmek oldukça zor. Bazı fakültelerin giriş sınavlarında yerli eserlerin de seslendirilebileceğinin adaylara duyurulduğuna rastlıyoruz. Bunun gibi bir başka örnek de ülkemizde son zamanlarda düzenlenen gitar yarışmalarında zorunlu eser olarak yerli kompozisyonların çaldırılmasıdır ve olumlu olarak addedebileceğimiz bir gelişmedir. Ancak bunun yeterli olduğunu söylemek oldukça güç. Kanımca hem ülkedeki gitarist-bestecileri motive etmek hem de yeni jenerasyonların bu bestecileri tanınmalarına katkıda bulunmak adına özellikle gitar lisans programlarının içinde, Türk Gitar Müziği repertuarının yorumlanması ve belli teknik destek dersleri ile birlikte (Armoni – Müzik Formları - Transcription vs..) ‘Gitar Müziği Üretme – Besteleme – Düzenleme’ konusunda yeni dersler konulmalıdır (Yeprem, 2007, s. 9).

Klasik gitar, tarihi gelişimi süresince her dönem halk müziğinden etkilenmiştir. Gitarist ve besteciler kendi ulusal müziklerini evrensel müzik boyutlarına ulaştırmak için fazla çaba göstermişlerdir. Bu arayışlar sonucunda da İspanyol, Latin ve İtalyan gitar stili gibi kendi ulusal müziklerine özgü çeşitli stiller geliştirmişlerdir (Yalçın, 2004, s. 12).

Her ne kadar ülkemizde son otuz yılda klasik gitar sistematik bir öğretime girdiyse de batı müziği kaynaklı öğretim devam etmektedir. Bununla birlikte son yirmi yılda makamsal yapıda da bir öğretimin olabileceği tartışma konusu olmuştur. Literatür taraması doğrultusunda, mevcut klasik gitar eğitiminde Türk Müziği içerikli etüt ve eserlerin az ve yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple klasik gitar eğitimi, batı müziği kaynaklı olarak devam etmektedir (Tabak, 2016, s. 1).

Yöntem

Bu araştırma var olan durumu saptamaya yönelik betimsel bir çalışmadır. Aynı zamanda model olarak genel tarama modelinde olup; tür olarak “keşfedici” bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini, Türkiye’deki üniversitelere bağlı eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapmakta olan klasik gitar eğitimcileri oluşturmaktadır. Örneklemini ise, ankete yanıt veren 22 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Tüm öğretim elemanlarına ilişkin demografik bilgiler tablo biçimde sırasıyla sunulmuştur.

Tablo 1.

Öğretim Elemanları Kurum Bilgileri

Üniversite Adı	Katılımcı	Üniversite Adı	Katılımcı
1-Gazi Üniversitesi	1	11-Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	1
2-Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2	12-Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1
3-Dokuz Eylül Üniversitesi	1	13-Marmara Üniversitesi	1
4-Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	14-Uludağ Üniversitesi	1
5-Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi	1	15-Necmettin Erbakan Üniversitesi	1
6-Giresun Üniversitesi	1	16-Adnan Menderes Üniversitesi	1
7-Harran Üniversitesi	2	17-Aksaray Üniversitesi	1
8-Trakya Üniversitesi	1	18-İnönü Üniversitesi	1
9-Gaziosmanpaşa Üniversitesi	1	19-Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1
10-Kastamonu Üniversitesi	1	20-Atatürk Üniversitesi	1

Tablo 1’de araştırmaya katılım sağlayan öğretim elemanlarının kurum bilgileri yer almaktadır. Ankete, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Harran Üniversitesi’nden 2’şer öğretim elemanı olmak üzere toplamda 20 üniversiteden birer öğretim elemanı katılmıştır.

Tablo 2.

Öğretim Elemanları Unvan Dağılımları

Unvan	Katılımcı
Prof. Dr.	1
Doç. Dr.	6
Dr. Öğr. Üyesi	8
Dr. Arş. Gör.	1
Öğr. Gör.	5

Ücretli Öğr. Elemanı	1
Toplam	22

Tablo 2’de araştırmaya katılım sağlayan öğretim elemanlarının unvan dağılımları yer almaktadır. Ankete, katılan öğretim elemanı toplamının çoğunluğu öğretim üyesi kadrosundan oluşmaktadır.

Tablo 3.

Öğretim Elemanları Mesleki Deneyim Dağılımları

Mesleki Deneyim	Katılımcı
1 yıldan az	1
1-3 yıl	2
4-6 yıl	1
7-9 yıl	3
10 yıl ve üzeri	15
Toplam	22

Tablo 3’te araştırmaya katılım sağlayan öğretim elemanlarının mesleki deneyim sürelerine ilişkin tablo yer almaktadır. Ankete, katılan öğretim elemanlarının çoğunluğu (15) 10 yıl ve üzeri mesleki deneyim süresine sahiptir. En az mesleki deneyime sahip öğretim elemanı sayısı 1 kişidir.

Tablo 4.

Öğretim Elemanlarının Ders Verdikleri Sınıflara İlişkin Dağılımları

Ders Verilen Sınıflar	Katılımcı
Lisans1	21
Lisans2	21
Lisans3	21
Lisans4	19
Yüksek lisans	7
Doktora	5
Toplam	22

Tablo 4’te araştırmaya katılım sağlayan toplam 22 öğretim elemanının ders verdikleri her sınıf düzeyine ilişkin verdikleri yanıtlardan oluşan tablo yer almaktadır. Ankete, katılan toplam 22 öğretim elemanının çoğunluğu lisans düzeyinde 1, 2, 3 (21) ve dördüncü (19) sınıflara ders vermektedir. Bunun yanında lisansüstü eğitim düzeyinde ders veren öğretim üyesi sayısı ise 12 kişiden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin bir kısmı literatür tarama ile toplanmış olup, diğer kısmı için araştırmacı tarafından öğretim elemanlarının görüşlerini almaya yönelik oluşturulan üç

kısımlı anket uygulanmıştır. Anketin birinci ve ikinci kısmı için oluşturulan sorular, klasik gitar alan uzmanlarına internet ortamında gönderilerek, anlaşılabilirlik ve araştırma konusuna uygunluk bakımından değerlendirilmiştir. Anketin üçüncü kısmını oluşturan klasik gitar türkü düzenlemelerinin belirlenmesi aşamasında, çeşitli basılı kaynaklardan, ulaşılabilen kütüphane ve internet veri tabanlarından yararlanılarak toplam 213 adet klasik gitar için yazılmış Türk Halk Müziği düzenlemesine ulaşılmıştır. Alınan dönütler doğrultusunda ankete son şekli verilmiştir. Oluşturulan anket, Türkiye'deki eğitim fakültelerine bağlı müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapan 24 klasik gitar eğitimcisine internet ortamında gönderilmiş ve doldurmaları istenmiş, gönüllülük esasına dayanan ankete 22 öğretim elemanı katılarak yanıt vermiştir.

Araştırmacı tarafından oluşturulan ve uygulanan anketin birinci kısmında, demografik bilgiler (kurum bilgisi, mesleki deneyim, eğitim vb.) yer almaktadır. Anketin ikinci kısmında öğretim elemanlarına biri çoktan seçmeli olmak üzere 3'lü likert soru tipi kullanılarak 6 soru yöneltilmiştir. Anketin üçüncü kısmında ise, 213 adet Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemesi; öğretim elemanları tarafından bilinip bilinmediği, öğrenciye çalıştırılıp çalıştırılmadığı ve yine öğretim elemanları tarafından seslendirilip seslendirilmediği şeklinde çoktan seçmeli soru tipi kullanılarak sorgulanmıştır.

Verilerin Analizi

Anketten elde edilen demografik bilgiler (kurum bilgisi, mesleki deneyim, eğitim vb.) *Yöntem* bölümünde tablo olarak verilmiştir. Öğretim elemanlarının görüşlerini yansıtan 3'lü likert tipi sorulardan elde edilen veriler ile klasik gitar Türk Halk Müziği düzenlemelerinin klasik gitar eğitimi müfredatındaki kullanım durumunu tespit etmek için sorulan çoktan seçmeli sorulardan elde edilen veriler, yüzde frekans analizi ile çözümlenerek ve yorumlanarak *Bulgular ve Yorumlar* başlığında tablolar şeklinde sunulmuştur.

Verilerin analizinde ve çözümlenmesinde IBM SPSS Statistics 26 istatistik programı kullanılarak "*Bulgular ve Yorumlar*" bölümünde yer alan sınıflayıcı ölçekler oransal (görelî, relatif) frekans tabloları şeklinde sunulmuştur. Veriler nitel olarak ifade edildiğinden ve öğretim elemanlarının görüşünü bildirdiğinden dolayı frekans sayıları bütünlük sağlaması bakımından "*f*" olarak verilmiştir. Tablo 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10'da öğretim elemanlarına aynı soruya birden fazla yanıt verecekleri çoklu soru yöneltilmiş olup, tüm sorular için her tablo kendi içinde tek bir tabloya dönüştürülerek, veri çözümlenmesinde Multiple Response (Çoklu Yanıt) frekans analizi yapılmıştır. Dolayısıyla bu tablolarda sunulan "*f*" sayısı ve "yüzde oranları" öğretim elemanlarının görüşlerini / seçimlerini ifade etmektedir.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen veriler doğrultusunda klasik gitar için yazılmış Türk Halk Müziği düzenlemelerinin, genel olarak klasik gitar

eğitimindeki kullanımına ilişkin bulgulara yer vermiştir.

Tablo 5.

Klasik gitar için yazılmış Türk Halk Müziği düzenlemelerinin müfredat içerisinde kullanımına ilişkin öğretim elemanı görüşleri

Klasik Gitar Türk Halk Müziği Düzenlemelerinin Eğitimde Kullanımına İlişkin Sorular	(Kısmen)		(Kesinlikle)	
	(f)	(%)	(f)	(%)
Genel klasik gitar repertuarının yanı sıra Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemelerinin de ders içerisinde kullanımına ilişkin öğretim elemanı görüşleri	6	27,3	16	72,7
Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemelerine kendi derslerinde kullanıp kullanmadıklarına ilişkin öğretim elemanı görüşleri	15	66,2	7	31,8
Türk Halk Müziği gitar düzenlemelerinin gitar derslerinde kullanımının öğrenci motivasyonu üzerinde olumlu etkisi olup olmadığına ilişkin öğretim elemanı görüşleri	8	36,4	14	63,6
Klasik gitar öğretim elemanlarının Türk Halk Müziği düzenlemelerinin ulusal bir klasik gitar repertuarı oluşumuna katkısı bakımından görüşleri	7	31,8	15	66,2
Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemelerinin müfredat ders içeriğinde kaynak olarak kullanılmasına ilişkin öğretim elemanı görüşleri	7	31,8	15	66,2
Toplam	22	100	22	100

Tablo 5’de öğretim elemanlarının çoğunluğu, genel klasik gitar repertuarının yanı sıra Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemelerinin de kullanılmasının gerekliliği (%72,7), Türk Halk Müziği gitar düzenlemelerinin gitar derslerinde kullanımının öğrenci motivasyonu üzerindeki etkisi (%63,6), Türk Halk Müziği düzenlemelerinin ulusal bir klasik gitar repertuarı oluşumuna katkısı (%66,2) ve Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemelerinin müfredat ders içeriğinde kaynak olarak kullanılmasının gerekliliği (%66,2) konusunda olumlu yönde görüş bildirmiştir. Öğretim elemanlarının çoğunluğu, kendi derslerinde Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemelerine kısmen yer verdiklerini ifade etmişlerdir (%66,2).

Tablo 6.

Kullanılan Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemelerinin hangi kriterler / beğeniler doğrultusunda seçildiğine ilişkin öğretim elemanı görüşleri

Seçim Kriterleri	(f)	(%)
Müzikal beğenilerime uygun olması	19	86,4
İçerdiği teknik ve/veya müzikal zorluklar bakımından geliştirici olması	16	72,7
Öğrencinin seslendirmeye istekli olması	16	72,7
Basılmış olması	14	63,6
Akademisyenler/sanatçılar tarafından konserlerde seslendirilmiş olması	7	31,8
Düzenleyenin bilinen bir sanatçı/akademisyen olması	4	18,2
Albümde yer alması	2	9,1
Armonik yönden Türk müziği karakteri ile uyumlu olması	1	4,5
Öğrencilerin seviyesine uygun olması	1	4,5
Toplam	22	100,0

Tablo 6'da derslerde kullanılan Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemelerinin hangi kriterler / beğeniler doğrultusunda seçildiğine ilişkin olarak yanıt veren öğretim elemanlarının yarısından fazlası başta müzikal beğeniye uygun olması (%86,4) olmak üzere, içerdiği teknik ve / veya müzikal zorluklar bakımından geliştirici olması (%72,7), öğrencinin seslendirmeye istekli olması (%72,7) ve basılmış olması (63,6) yönünde görüş bildirmiştir. Diğer %31,8'i akademisyenler / sanatçılar tarafından konserlerde seslendirilmiş olması, %18,2'si düzenleyenin bilinen bir sanatçı / akademisyen olması, %9,1'i albümde yer alması yönünde fikir beyan etmiştir. Tüm bunlara ek olarak iki öğretim elemanından biri armonik yönden Türk Müziği karakteri ile uyumlu olması diğeri ise öğrencilerin seviyesine uygun olması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 7.

Öğretim elemanları tarafından en yaygın bilinen Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemelerinin frekans ve yüzde dağılımı

Düzenleme Adı	Düzenleyen	(f)	(%)
1- Kara Toprak	Ricardo Moyano	22	100,0
2- Avcı	Bekir Küçükay	21	95,5
3- Yemen Türküsü	Bekir Küçükay	19	86,4
4- Aygız	Ahmet Kanneçi	18	81,8
5- Ham Meyva	Ertuğrul Bayraktar	18	81,8
6- Odam Kireçtir	Ertuğrul Bayraktar	18	81,8
7- Uzun İnce Bir Yoldayım varyasyonları	Carlo Domeniconi	18	81,8
8- Yemen Türküsü	Ricardo Moyano	18	81,8
9- AllıTurnam	Ertuğ Korkmaz	17	77,3

10-	Süpürgesi Yoncadan	Ertuğrul Bayraktar	17	77,3
11-	Ali Paşa Ağıtı	Carlo Domeniconi	15	68,2
12-	AllıTurnam	Çağdaş Üstüntaş	15	68,2
13-	Ankara Zeybeği	Melih Güzel	15	68,2
14-	Askaroz Deresi	Melih Güzel	15	68,2
15-	Hey Onbeşli	Tolgahan Çoğulu	15	68,2
16-	Kâtibim	Ziya Aydınant	15	68,2
17-	Kaytağı	Mehmet Özkanoglu	15	68,2
18-	Naz Barı	Ertuğrul Bayraktar	15	68,2
19-	Altın Yüzük	M.Safa Yeprem	14	63,6
20-	Bizim Eller	Carlo Domeniconi	14	63,6
21-	Bülbülüm	Ertuğ Korkmaz	14	63,6
22-	Dostum	Carlo Domeniconi	14	63,6
23-	Halay	Ertuğrul Bayraktar	14	63,6
24-	Havada Bulut Yok	Carlo Domeniconi	14	63,6
25-	Ilgaz	Ziya Aydınant	14	63,6
26-	Madımak	Ertuğrul Bayraktar	14	63,6
27-	Deniz Üstü Köpürür	Carlo Domeniconi	13	59,1
28-	Dost Çevirmiş Yüzünü Benden	Çağdaş Üstüntaş	13	59,1
29-	Hışhışı Hançer	Carlo Domeniconi	13	59,1
30-	Hora	Ahmet Kanneçi	13	59,1
31-	Ilgaz	Carlo Domeniconi	13	59,1
32-	İndim Yarın Bahçesine	Çağdaş Üstüntaş	13	59,1
33-	Laçın	Turgay Erdener	13	59,1
34-	Odam Kireçtir Benim	Carlo Domeniconi	13	59,1
35-	AllıTurnam	Hasan Cihat Örtter	12	54,5
36-	Aman Aman Fındığım	Carlo Domeniconi	12	54,5
37-	Çamdan Sakız Akıyor	Melih Güzel	12	54,5
38-	Dere Geliyor Dere	Carlo Domeniconi	12	54,5
39-	Haydar Haydar	Cem Duruöz	12	54,5
40-	Hekimoğlu	Carlo Domeniconi	12	54,5
Toplam			22	100

Tablo 7'de çoğunluğu oluşturan 12 ve üzeri öğretim elemanının görüşüne ait bulgular yer almaktadır. Bu doğrultuda tablo, öğretim elemanları görüşlerine ilişkin olarak en yaygın bilindiği kabul edilen toplam 40 adet Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemesinden oluşmaktadır. Tablo 7'ye göre öğretim elemanlarının tümü (22) tarafından en yaygın bilinen tek düzenleme, Ricardo Monayo'ya ait olan "Kara Toprak" düzenlemesidir. İkinci olarak en yaygın bilinen (21) düzenleme, Bekir Küçükay'a ait "Avcı" düzenlemesidir. Öğretim elemanları tarafından yaygın olarak bilinen düzenleme sayısı %50 ile %70 aralığında 30 adet, %70 üzerinde ise 10 adettir.

Tablo 8.

Öğretim elemanları tarafından en yaygın olarak çalınan ve aynı zamanda öğrencilerine çalıştırılan Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemelerinin frekans ve yüzde dağılımı

No	Düzenleme Adı	Düzenleyen	(f)	(%)
1	Kara Toprak	Ricardo Moyano	10	45,5
2	Avcı	Bekir Küçükay	10	45,5
3	Yemen Türküsü	Bekir Küçükay	10	45,5
4	Aygız	Ahmet Kanneci	10	45,5
5	Ham Meyva	Ertuğrul Bayraktar	9	40,9
6	Odam Kireçtir	Ertuğrul Bayraktar	9	40,9
7	Uzun İnce Bir Yoldayım varyasyonları	Carlo Domeniconi	8	36,4
8	Yemen Türküsü	Ricardo Moyano	7	31,8
9	Allı Turnam	Ertuğ Korkmaz	6	27,3
10	Süpürgesi Yoncadan	Ertuğrul Bayraktar	6	27,3
11	Ali Paşa Ağıtı	Carlo Domeniconi	5	22,7
12	Allı Turnam	Çağdaş Üstüntaş	5	22,7
13	Ankara Zeybeği	Melih Güzel	5	22,7
14	Askaroz Deresi	Melih Güzel	4	18,2
15	Hey Onbeşli	Tolgahan Çoğulu	4	18,2
16	Kâtibim	Ziya Aydınant	4	18,2
17	Kaytağı	Mehmet Özkanoğlu	4	18,2
18	Naz Barı	Ertuğrul Bayraktar	4	18,2
19	Altın Yüzük	M.Safa Yeprem	3	13,6
20	Bizim Eller	Carlo Domeniconi	3	13,6
21	Bülbülüm	Ertuğ Korkmaz	3	13,6
22	Dostum	Carlo Domeniconi	3	13,6
23	Halay	Ertuğrul Bayraktar	3	13,6
24	Havada Bulut Yok	Carlo Domeniconi	3	13,6
25	İlgaz	Ziya Aydınant	3	13,6
26	Madımak	Ertuğrul Bayraktar	3	13,6
27	Deniz Üstü Köpürür	Carlo Domeniconi	3	13,6
28	Dost Çevirmiş Yüzünü Benden	Çağdaş Üstüntaş	3	13,6
29	Hışhış Hançer	Carlo Domeniconi	3	13,6
30	Hora	Ahmet Kanneci	3	13,6
31	İlgaz	Carlo Domeniconi	3	13,6
32	İndim Yarın Bahçesine	Çağdaş Üstüntaş	3	13,6
33	Laçın	Turgay Erdener	3	13,6
34	Odam Kireçtir Benim	Carlo Domeniconi	2	9,1
35	Allı Turnam	Hasan Cihat Örtter	2	9,1
36	Aman Aman Fındığım	Carlo Domeniconi	2	9,1
37	Çamdan Sakız Akıyor	Melih Güzel	2	9,1

38	Dere Geliyor Dere	Carlo Domeniconi	2	9,1
39	Haydar Haydar	Cem Duruöz	2	9,1
40	Hekimoğlu	Carlo Domeniconi	2	9,1
Toplam			22	100

Tablo 8’de en az 2 öğretim elemanın kendisinin çalıştığı / seslendirdiği ve aynı zamanda öğrencisine / öğrencilerine de çalıştırdığı toplam 40 adet Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemesi yer almaktadır. Tabloya göre her türkü düzenlemesi için kendisi çalışıp / seslendirip öğrencilerine de çalıştıran öğretim elemanı sayısı %50’nin altındadır. Tablo 8’de öğretim elemanlarının çalıştığı / seslendirdiği ve aynı zamanda öğrencilere çalıştırmayı en çok tercih ettiği türkü düzenlemelerinin %40 üzerinde 6 adet, %20 ile %40 aralığında 7 adet, %20 altında ise 27 adet olduğu bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 9

Öğretim elemanlarının en yaygın olarak çalıştıkları ve seslendirdikleri Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemelerinin frekans ve yüzde dağılımı

No	Düzenleme Adı	Düzenleyen	(f)	(%)
1	Kara Toprak	Ricardo Moyano	5	22,7
2	Avcı	Bekir Küçükay	5	22,7
3	Yemen Türküsü	Bekir Küçükay	5	22,7
4	Aygız	Ahmet Kanneçi	4	18,2
5	Ham Meyva	Ertuğrul Bayraktar	3	13,6
6	Odam Kireçtir	Ertuğrul Bayraktar	3	13,6
7	Uzun İnce Bir Yoldayım varyasyonları	Carlo Domeniconi	3	13,6
8	Yemen Türküsü	Ricardo Moyano	2	9,1
9	Allı Turnam	Ertuğ Korkmaz	2	9,1
10	Süpürgesi Yoncadan	Ertuğrul Bayraktar	2	9,1
11	Ali Paşa Ağıtı	Carlo Domeniconi	2	9,1
12	Allı Turnam	ÇağdaşÜstüntaş	2	9,1
13	Ankara Zeybeği	Melih Güzel	2	9,1
14	Askaroz Deresi	Melih Güzel	2	9,1
15	Hey Onbeşli	Tolgahan Çoğulu	2	9,1
16	Kâtibim	Ziya Aydınant	2	9,1
Toplam			22	100

Tablo 9’da en az 2 öğretim elemanı olmak üzere sadece kendisinin çalıştığı / seslendirdiği en yaygın kullanılan toplam 16 adet Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemesi yer almaktadır. Tabloda yer alan türkü düzenlemeleri için “kendim çalıştım / seslendirdim” ifadesine katılan öğretim elemanı sayısı toplam öğretim elemanı sayısının üçte birinden azdır. En çok tercih edilen türkü düzenlemesinin %20 üzerinde toplamda 3 adet, %10 ile %20 arasında 4 adet, %20 altında ise 9 adet olduğu görülmüştür.

Tablo 10.

Öğretim elemanlarının en yaygın olarak öğrencilerine çalıştırdıkları Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemelerinin frekans ve yüzde dağılımı

No	Düzenleme Adı	Düzenleyen	(f)	(%)
1	Kara Toprak	Ricardo Moyano	4	18,2
2	Avcı	Bekir Küçükay	3	13,6
3	Yemen Türküsü	Bekir Küçükay	3	13,6
4	Aygız	Ahmet Kanneci	3	13,6
5	Ham Meyva	Ertuğrul Bayraktar	3	13,6
6	Odam Kireçtir	Ertuğrul Bayraktar	3	13,6
7	Uzun İnce Bir Yoldayım varyasyonları	Carlo Domeniconi	2	9,1
8	Yemen Türküsü	Ricardo Moyano	2	9,1
9	Allı Turnam	Ertuğ Korkmaz	2	9,1
10	Süpürgesi Yoncadan	Ertuğrul Bayraktar	2	9,1
11	Ali Paşa Ağıtı	Carlo Domeniconi	2	9,1
12	Allı Turnam	Çağdaş Üstüntaş	2	9,1
13	Ankara Zeybeği	Melih Güzel	2	9,1
14	Askaroz Deresi	Melih Güzel	2	9,1
15	Hey Onbeşli	Tolgahan Çoğulu	2	9,1
16	Kâtibim	Ziya Aydıntan	2	9,1
17	Kaytağı	Mehmet Özkanoglu	2	9,1
18	Naz Barı	Ertuğrul Bayraktar	2	9,1
19	Altın Yüzük	M.Safa Yeprem	2	9,1
Toplam			22	100

Tablo 10'da en az 2 öğretim elemanı olmak üzere sadece öğrencilere çalıştırılan en yaygın toplam 19 adet Türk Halk Müziği klasik gitar düzenlemesi yer almaktadır. Tablodaki verilere göre öğrencilere çalıştırmak için en çok tercih edilen türkü düzenlemelerinin tümü toplam öğretim elemanı sayısına oranla %20 altındadır. Tabloya göre öğrencilere en çok çalıştırılan türkü düzenlemesi Ricardo Monayo'ya ait olan "Kara Toprak" düzenlemesidir.

Sonuç

Klasik gitar için yazılmış Türk Halk Müziği düzenlemelerinin müfredat içerisinde kullanımına ilişkin öğretim elemanları görüşlerinden elde edilen bulgular doğrultusunda; genel repertuarın yanı sıra klasik gitar için yazılmış Türk Halk Müziği düzenlemelerinin de derslerde kullanılmasının kesinlikle gerekli olduğu, müfredat ders içeriğinde yer alacak türkü düzenlemelerinin, yenilerinin yapılmasını teşvik edeceği ve ulusal bir gitar repertuarının oluşumuna katkı sağlayacağı, ayrıca düzenlemelerin gitar derslerinde kullanımının öğrenci motivasyonu üzerinde olumlu etki bırakacağı sonucuna varılmıştır. Bu sonuca destek olarak Güzel (2003), kullanılan çeşitli gitar tekniklerini ülkemize özgü

müzikal kaynaklar yoluyla öğretmeyi ve eğitmeyi amaç edinerek bu tekniklere yönelik etüt, alıştırma ve düzenlemeler yazmış ve öğrenciler üzerinde uygulamasını yapmıştır. Bu çerçevede yapılan eğitimin, öğrenci için daha zevkli, etkili ve çabuk olduğu sonucuna varmıştır. Bu yolla ülkemize özgü bir gitar ekolü oluşturup evrensel boyutlara da taşınmasına katkı sağlamak istemiştir. Çoğulu (2011), klasik gitar için yazılmış olan besteleri ve türkü düzenlemelerini bağlama çalım teknikleri bakımından ele almıştır. Bu doğrultuda çalışmasında bazı beste ve düzenleme örneklerine yer vermiş, bu örneklerde iki enstrümanı çalım teknikleri bakımından karşılaştırmıştır. İncelemiş olduğu bağlama çalım tekniklerinin klasik gitar türkü düzenlemelerinde ve bestelerinde kullanılmasının, gerek klasik gitara yeni eserler kazandırabileceği gerekse çağdaş klasik gitar repertuarına katkı sağlayabileceği önerilerinde bulunmuştur. Öncel (2021) tarafından yapılan çalışmada, aynı görüşe benzer olarak uzman görüşlerinden elde edilen sonuçlar doğrultusunda ulusal müzikleri seslendirmenin öğrenci motivasyonu üzerinde olumlu etki bıraktığı, genel yargı olarak ulusal müziklerin klasik gitar eğitiminde bir ihtiyaç olduğu sonucuna varılmıştır. Doğru (2022) tarafından yapılan araştırma sonucunda; Güzel Sanatlar Lisesi öğretmenlerinin geleneksel materyal sayısını yetersiz buldukları, müfredat içerisinde öğrenci seviyesine uygun olarak hazırlanmış Türk halk ezgilerinden oluşan bir materyal olması gerektiği görüşünde oldukları tespit edilmiş, öğrencilerin Türk müziğine karşı ilgileri ve klasik gitar ders motivasyonlarına ilişkin olumlu davranışsal özellikler gösterdikleri gözlemlenmiştir.

Öğretim elemanlarının çoğunluğu, derslerinde kullandıkları klasik gitar Türk Halk Müziği düzenlemelerini seçerken; müzikal beğenilerine uygun olması başta olmak üzere içerdiği teknik ve/veya müzikal zorluklarla geliştirici olması, öğrencinin seslendirmeye istekli olması ve basılı kaynak olması kriterlerini göz önünde bulundurarak tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Bunun dışında öğretim elemanlarının en az üçte biri, akademisyenler / sanatçılar tarafından konserlerde seslendirilmiş olmasını da tercih gerekçesi olarak bildirmiştir.

Klasik gitar için yazılmış Türk Halk Müziği düzenlemeleri tablosuna ilişkin olarak öğretim elemanlarının çoğunluğu tarafından en yaygın olarak bilindiği kabul edilen türkü düzenlemeleri, araştırmada yer alan toplam 213 türkü düzenlemesi arasında az sayıdadır. Birçok klasik gitar Türk Halk Müziği düzenlemesi adının öğretim elemanları tarafından çoğunlukla bilinmediği tespit edilmiştir. Tablo 7’de, klasik gitar öğretim elemanları tarafından en yaygın bilindiği kabul edilen 40 adet türkü düzenlemesi, yüzdelik oranına göre büyükten küçüğe doğru sıralanmış olup, tüm öğretim elemanları tarafından en yaygın bilinen türkü düzenlemesinin Ricardo Monayo’ya ait olan “Kara Toprak” düzenlemesi olduğu sonucuna varılmıştır. Bu duruma en yakın olarak listenin ikinci satırında, 21 öğretim elemanının biliyorum olarak işaretlediği Bekir Küçükay’a ait Avcı düzenlemesi yer almaktadır. Tabloya göre en yaygın bilindiği tespit edilen 40 adet türkü düzenlemesi içerisinde Carlo Domeniconi’ye ait düzenleme sayısının 12 adet olarak Türk bestecilerin önüne geçmesi göze çarpmaktadır. En yaygın bilinen türkü düzenlemelerinde ikinci sırada en fazla sayıya sahip olan besteci ise 6 adet türkü düzenlemesi ile Türk

besteci Ertuğrul Bayraktar'dır.

Klasik gitar öğretim elemanlarının daha önce çalıştıkları ya da seslendirdikleri ve aynı zamanda derslerinde öğrencilerine de çalıştırdıkları türkü düzenlemelerine ait bulgular Tablo 8'de sunulmuştur. En az 2 öğretim elemanı olmak üzere tüm öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda oluşturulan tabloda, toplam 40 adet türkü düzenlemesine ulaşılmıştır. Yüzdeler oranı doğrultusunda büyükten küçüğe doğru sıralanan tabloda yer alan türkü düzenlemeleri, Tablo 7'de sunulan türkü düzenlemeleri ve sıralamasıyla aynı şekilde birebir uyum göstermektedir. Bu doğrultuda aynı yüzdeler orana ve katılımcı sayısına sahip olarak oluşturulan listenin başında, Ricardo Monayo'ya ait "Kara Toprak" düzenlemesi, Bekir Küçükay'a ait "Avcı" ile "Yemen Türküsü" düzenlemeleri ve Ahmet Kanneçi'ye ait "Aygız" düzenlemesi yer almaktadır. Bunun dışında, %40 üzerinde orana sahip olarak öğretim elemanları tarafından en çok tercih edilen iki adet düzenleme, Ertuğrul Bayraktar'a ait olan "Ham Meyva" ve "Odam Kireçtir" düzenlemeleridir.

Tablolarda (Tablo 7, 8) sunulan bulgular karşılaştırıldığında, klasik gitar öğretim elemanları tarafından en yaygın olarak bilinen ve öğretim elemanları tarafından çalışma / seslendirme ve aynı zamanda öğrenciye çalıştırma bakımından en çok tercih edilen düzenlemelerin yüzdeler oranı doğrultusunda büyükten küçüğe doğru sıralandığında birbiriyle eşleştiği gözlenmiştir.

Tablo 9 ve Tablo 10' da yine daha önceki tablolarla tutarlı olarak, öğretim elemanlarının sadece kendilerinin çalıştıkları ya da seslendirdikleri ve sadece öğrencilerine çalıştırdıkları türkü düzenlemelerinin büyükten küçüğe doğru yüzdeler oranı sıralamasında aynı sıralama ile eşleştiği görülmüştür.

Klasik gitar türkü düzenlemelerinin müfredat içerisindeki kullanımına yönelik yapılan bu çalışmada, klasik gitar öğretim elemanlarının çoğunluğunun ortak olarak gerek kendi çalışmaları için gerekse derslerinde öğrencilerine çalıştırmak için çoğunlukla aynı türkü düzenlemelerini tercih ettikleri sonucuna varılmıştır. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının farklı illerde ve kurumlarda çalışıyor olmalarının çalışma sonucuna etkisi olmamıştır. Bu durumun aksine öğretim elemanlarının çoğunluğunun müzikal beğeni doğrultusunda klasik gitar için yazılmış türkü seçiminde ortak görüşe sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Bu araştırmanın sonuçları doğrultusunda ulusal ve geleneksel müziğimizin yaygınlaşması adına, çalışmada oluşturulan klasik gitar Türk Halk Müziği düzenlemeleri listesi kaynak olarak kullanılabilir. İnalöz (2020) tarafından yapılan çalışmada da bu öneriyi destekleyen biçimde geleneksel Türk Halk Müziği ezgilerinin yeni yapılacak araştırmalar sonucunda akademik ve evrensel olarak ileri boyutlara ulaşabileceği, yine İnalöz tarafından klasik gitar için düzenlemesi yapılan türkülerin ise klasik gitar eğitimi müfredatında kaynak olarak kullanılabilmesi önerilmektedir.

Genel literatür taramasında yok denecek kadar az sayıda makale çalışmasına ulaşılmış olup, çalışmaların çoğu lisansüstü tezlerinden oluşmaktadır. Bu sebeple gerek yazılı tezlerden gerekse yeni yapılacak çalışmalardan nitelikli yayınlar

üretilmesi alana katkı sağlayabilir. Araştırmanın sonuçlarına dayanarak, klasik gitar için yazılmış Türk Halk Müziği düzenlemelerinin, özellikle de çalışma sonucunda adının bilinmediği tespit edilen fazla sayıdaki türkü düzenlemesine ilişkin olarak, notalı ve ses CD / DVD' li bir kaynak kitap oluşturulması, klasik gitar eğitimi için faydalı olabilir. Türk müziği kaynaklı düzenleme çalışmalarını arttırmak ve geliştirmek amacıyla yarışmalar ve ustalık sınıflarının olduğu festivaller düzenlenebilir ya da yapılagelen festivaller içerisinde bu tip çalışmaların sayısı arttırılabilir. Bu öneriyi destekleyici olarak Kaya (2014) çalışmasına ilişkin önerilerinde, klasik gitar halk müziği düzenlemelerinin de içinde olduğu etkinliklerin (konser, şenlik vs.) yaygınlaştırılması yönünde öneride bulunmuştur.

Kaynakça | References

Aykar, A. (2014). *Suzuki yönteminin Türk halk ezgileri kullanılarak başlangıç gitar eğitimine uygulanabilirliği* (Tez No. 407543) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Çoğulu, T. (2011). *Klasik gitar için yapılmış türkü düzenlemelerinde ve bestelerde bağlama çalım teknikleri*. *Folklor / Edebiyat Dergisi*, 17 (68), 153-165.

Daşer, O. (2007). *Klasik gitar eğitiminde makamsal Türk halk ezgilerinin kullanımı* (Tez No. 207093) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Doğru, L. (2022). *Güzel Sanatlar Lisesi klasik gitar eğitimine yönelik Türk halk ezgileri kaynaklı materyal öneri ve uygulamaları* (Tez No. 757503) [Doktora tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Elmas, Y. (1986). *Müzik tarihinde gitarın biçim evrimi* (Tez No. 367145) [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Erhan, M. (2006). *Uluslararası klasik gitar sanatçısı Ahmet Kanneci'nin ulusal ve uluslararası çalışmalarının ülkemiz gitar eğitimine katkılarının incelenmesi* (Tez No. 187181) [Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Güzel, M. (1994). *Türk Müziği ezgi ve dizilerinin gitara uygulanabilirliği* (Tez No. 34090) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Güzel, M. (2003). *Gitar tekniklerinin ülkemize özgü müzikal kaynaklardan yola çıkılarak öğretilmesi ve geliştirilmesi* (Tez No. 136175) [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Han, A. (2019). *Türk Halk Müziği ezgilerinin caz armonisi ve stilleri bağlamında klasik gitarda kullanılabilmesine yönelik bir model önerisi* (Tez No. 584003) [Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

İnalöz, M. A. (2020). *Erzincan türkülerinin müzikal açıdan analizi ve gitar düzenlemeleri önerisi* (Tez No. 610788) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Kanneci, A. (2001). *Gitar için beste yapmış Türk bestecilerinin eğitimi ve yapıtlarının uluslararası gitar repertuarındaki yeri* (Tez No. 108778) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Kasap, E. (2021). *Mikrotonal gitarda makamsal müziğin çokseslendirilmesine ilişkin yaklaşımlar* (Tez No. 702446) [Yüksek lisans tezi, Ordu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Kaya, M. (2014). *Klasik gitarın halk müziğinde kullanımının değerlendirilmesi* (Tez No. 370383) [Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Öncel, M. B. (2021). *Klasik gitar eğitiminde ulusal müziklere yer verilmesinin öğretim ilkeleri açısından değerlendirilmesi* (Tez No. 702045) [Yüksek lisans tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Özdağ, O. (2017). *Türkiye'nin 81 ilinden o yöreye ait bir halk ezgisinin klasik gitara çöksesli olarak düzenlenmesi* (Tez No. 465841) [Sanatta Yeterlik tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Özdek, A. (2013). *Gitar eğitiminde makamsal nitelikli eserlerin seslendirilmesine yönelik hazırlanan alıştırma performans etkisi* (Tez No. 354944) [Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Uludağ, A. K. (2012). *Gitar eğitiminde Türk müziği içerikli akor ve kadans kurulumlarına yönelik farklı akortlarda konumlandırmalar ve etkililik düzeyleri* (Tez No. 326657) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Pala, İ. (2020). *Klasik gitar için 6 makamsal ezginin model bir çok seslendirme çalışması* (Tez No. 651908) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Okan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Sala, B. A. (2016). *Carlo Domeniconi'nin Anadolu halk müziği düzenlemelerinin analizi ve incelenmesi* (Tez No. 436980) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Tabak, C. (2016). *Klasik gitar eğitiminin makamsal içerikli etüt ve eserlerle uygulanabilirliği* (Tez No. 436954) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Yalçın, G. (2004). *Halk müziğine dayalı gitar öğretimi* (Tez No. 147715) [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Yeprem, S. (2007, Şubat 1). *Türkiye'de gitar müziği çalışmaları* [Sözlü sunum]. Türk gitar müziği çalışmaları konferansı, Ankara, Türkiye.

Yöndem, S. (1998). *Türkiye'deki mesleki müzik yüksek öğretim kurumlarında klasik gitara uyarlanmış türkü kaynaklı eğitim müziklerinin öğretiminde ve seslendiriminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri* (Tez No. 76406) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Araştırmacılar, verilerin toplanmasında, analizinde ve raporlaştırılmasında her türlü etik ilke ve kurala özen gösterdiğini beyan etmektedirler.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları : Her iki yazar makaleye eşit derecede katkı sunmuştur.

Çıkar Beyanı: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.